Open je oren!

Gids voor de leerkracht

Inhoudstafel

Inhoudstafel 1
Inleiding 2
Wat is erfgoed? 3
Groepsverdeling 5
Activiteitenoverzicht 6
Hoek 1: Erfgoed vandaag. 7
Hoek 2: Erfgoed & Co 9
Wisselactiviteit: Ringero, Rangero 11
Hoek 3: Kinderliedjes waarbij een spel hoort 12
Wisselactiviteit: Ozewissewo 16
Hoek 4: Twee emmertjes 17
Kleurenpartituur 18
Eindactiviteit: Mensjespiano: Kortjakje 19
Evaluatie voor de leerlingen 23
Colofon 24

Inleiding

Bij dit lessenpakket hoort een filmpje, dit vind je op de bijgevoegde DVD.
In dit filmpje wordt er door een bompa opgeroepen om te werken rond kinderliedjes in de klas. Hij ontving een mailtje van de klasleerkracht. De bompa verwijst ook naar zijn kleinkinderen. Indien mogelijk is het een meerwaarde als er externen of andere personen in de klas kunnen komen en kunnen doorgaan als “kleinkind”. Anders kan de leerkracht ook zelf doorgaan als “kleinkind”.

Om dit lessenpakket uit te voeren volgens hoe het hier omschreven staat, zou het ideaal zijn dat er 4 begeleiders zijn, zo kan er bij elke hoek (minstens) één begeleider zijn.

Wat is erfgoed?

Situatie:

Kinderen komen binnen in de klas. De klasleerkracht laat de leerlingen gaan zitten. De leerlingen hebben de externe begeleiders (zij spelen de kleinkinderen) nog niet gezien. De kleinkinderen dragen een T-shirt in de kleur van hun hoek. (Rood, blauw, groen, oranje)

- De kleinkinderen komen apart binnen behalve één (die de doos bijheeft). Geen van de kleinkinderen heeft er zin in en doet zijn/haar beklag behalve 1 kleinkind, dat de rest motiveert.
- Eén van de kleinkinderen geeft een korte uitleg waarom we hier zijn.
  (leerkracht heeft mailtje gestuurd naar "denbompa@erfgoed.be" en "den bompa" heeft dan ook ineens zijn kleinkinderen gestuurd)
- Het filmpje laten zien.
- De kleinkinderen zoeken de doos met alles erin, maar ze vinden hem niet.
- Het laatste kleinkind komt te laat binnen met de doos.
- Bekijken wat er in de doos zit, de erfgoed- enveloppe en de voorwerpen kort bespreken, dan meteen praktisch beginnen.
- De leerlingen kleven hun sticker op en kijken naar de eerste kleur, ze gaan dan bij de juiste begeleider staan die hen meeneemt naar de eerste activiteit.

Doorheen de activiteit.

- Is het belangrijk dat er bewust met tijd wordt omgegaan! Elke hoek hoort even lang te duren!

De doos.

Erfgoedenveloppe.

Wat is erfgoed?

Er bestaat geen pasklare definitie. Erfgoed staat voor alles wat we overerven van vorige generaties én wat we het bewaren waard vinden: gebouwen en monumenten, maar ook archeologische vondsten, kunstwerken, historische voorwerpen zoals eeuwenoude manuscripten, gebruiksvoorwerpen, foto's, maar ook minder tastbare dingen, zoals verhalen, tradities, feesten, liederen, dialecten, We staan er niet bij stil, maar ook vandaag maken we heel wat toekomstig erfgoed aan. Erfgoed evolueert voortdurend.

- **Gelabeld erfgoed.**
    - Postkaart van de kaak (plaatsen)
    - Postkaart van het kasteel van Vorselaar (plaatsen)
    - Foto van Ward Sels (personen)
    - Diploma diamantslijper van Louis Thuis (personen, dingen)
    - Een klikspaan (dingen)
    - Een foto van de pot van Olen (dingen)
    - Het verhaal van de pot van Olen (dingen)

- **Enveloppe: "Praktische dingen."**
    - De stickers met de groepsverdeling
    - De lokaalverdeling: welk 'kleinkind' doet wat, waar en heeft welke kleur? De hoeken zouden reeds klaar moeten liggen.
        - Rood T-shirt -> hoek 1
        - Blauw T-shirt -> hoek 2
        - Groen T-shirt -> hoek 3
        - Oranje T-shirt -> hoek 4

- Een ring (Ringero, rangero)
- Een foto van een zwaan (Witte zwanen, zwarte zwanen)
- Een poppetje (Hop Marjanneke)
- Een zakje met beloningen (Nog niet laten zien!)

Groepsverdeling

Vooraf dien je je klas in verschillende groepen te verdelen.
Hieronder ziet u een voorbeeld hoe dit zou kunnen gebeuren:

	Hoek 1 (rood)	**Hoek 2 (blauw)**	**Hoek 3 (groen)**	**Hoek 4 (oranje)**
Ronde 1	Stijn Mathijs Jorre Jolien Emelie	Robin Corneel Chloé Noa Iris Lander	Junior Gregory Erika Anne Romy Chinouk	Lotte Axelle Brent Toon Wannes Stiene
Ronde 2	Robin Wannes Romy Chinouk Noa Stiene	Brent Stijn Gregory Jolien Axelle Anne	Jorre Corneel Lotte Emelie Toon Chloé	Junior Mathijs Erika Iris Lander
Ronde 3	Junior Chloé Axelle Lander Anne Lotte	Erika Wannes Emelie Toon Chinouk	Stijn Mathijs Stiene Brent Robin Iris	Jorre Jolien Gregory Corneel Romy Noa
Ronde 4	Brent Toon Iris Gregory Erika Corneel	Mathijs Junior Romy Lotte Stiene Jorre	Jolien Wannes Noa Axelle Lander	Stijn Chinouk Emelie Chloé Robin Anne

Geen enkele groep is gelijk, u zal zien dat voor deze activiteiten elke groep opnieuw werd ingedeeld, zonder dat er kinderen waren die een hoek 2 keer doen.

Activiteitenoverzicht

Ideaal voor dit lessenpakket is dat er een hele voormiddag tijd zou kunnen zijn om dit project uit te voeren.

Voorbeeldschema:

TIJD	DUUR	OMSCHRIJVING
8:40 – 9:10	30 min	Intro (filmpje) + uitleg erfgoed
9:10 – 9:30	20 min	Activiteit in hoek
9:30 – 9:40	10 min	Wisselactiviteit: Ringero, rangero
9:40 – 10:00	20 min	Activiteit in hoek
	PAUZE	
10:20 – 10:40	20 min	Activiteit in hoek
10:40 – 10:50	10 min	Wisselactiviteit: Ozewiezewoze
10:50 – 11:10	20 min	Activiteit in hoek
11:10 – 11:50	40 min	Eindactiviteit

Hoek 1: Erfgoed vandaag.

Materiaal
Inspiratiebronnen
Geluidsinstallatie
"Karaoke-versie" van De Paraplu

'De Paraplu'

De kinderen krijgen eerst het lied 'de paraplu' te horen. Daarna zingen ze een keer mee.

⇨ *Wat vinden ze van het lied? Wat is er speciaal?*

Dit lied, of toch zeker de structuur ervan, is de basis voor een nieuw lied.
De kinderen hebben al kort gezien wat erfgoed precies inhoud.
In deze hoek vinden ze enkele inspiratiebronnen die ze in hun nieuwe lied moeten verwerken.
De begeleider geeft ook uitleg bij de bronnen.

Inspiratiebronnen

- Een postkaart van het kasteel van Vorselaar.
- (een foto van) een klikspaan met de nodige uitleg.
- Een foto van de kaak met de nodige uitleg.
- Een stukje ongesponnen wol -> de wollewevers
- Diploma Diamantslijper van Louis Thijs.

Opdracht

De kinderen schrijven op de melodie van 'De Paraplu' een volledig nieuwe tekst.
Er zitten minstens drie stukken erfgoed in het nieuwe lied.

De kinderen mogen per twee of per drie een strofe voor hun rekening nemen.

Werkwijze

- Eerst spreekt de groep samen af wie welk stuk erfgoed verwerkt.
- Daarna worden de strofes verdeeld.

De kinderen gaan aan het werk.
De strofes worden samengebracht.
Het nieuwe lied wordt gezongen.

Het kan ook leuk zijn om dit lied op te nemen!

Leerplandoelen.

W.O.

0.1: Kinderen willen meer te weten komen over de wereld in al z'n dimensies, hier en elders, vroeger en nu.
0.5: Kinderen werken samen, ze leven afspraken binnen de groep na en spreken regels en een taakverdeling af bij een opdracht.
4.9: Kinderen kunnen leiding volgen of meewerken.
8.13: Kinderen zijn nieuwsgierig naar de historische ontwikkeling van mensen, voorwerpen en actuele toestanden, overblijfselen van vroeger opsporen in hun omgeving.
8.14: Kinderen beseffen dat er naast een heden, ook een verleden en een toekomst zijn, weten waarom een aantal gebouwen en plaatsen waaronder kastelen en hoeven historische waarde kunnen hebben en verwondering en waardering tonen voor historische objecten.

M.O.

1.3: Een tekst of een lied uitvoeren met aandacht voor een correct stemgebruik en en goede stemexpressie.
4.1: Bij het musiceren verschillende verwerkingsmogelijkheden of musiceervormen toepassen.
12.1: Zich door middel van klank en muziek durven uiten.
13.2: Actief deelnemen aan het groepsmusiceren en zich kunnen aanpassen aan de eisen van het samenspel.

Nederlands: muzisch taalgebruik.

Boodschappen en teksten integreren in muzikale expressie.
Nadenken over "Wat is de weg en wat zijn de middelen?" onder meer klankverwante woorden.
Klanknabootsingen, rijmwoorden en strafrijmen vormen.
Genoegen beleven aan muzisch bezig zijn.

Hoek 2: Erfgoed & Co

Materiaal
Spelbord
Spelfiches
Vragenkaartjes
Enveloppen
Dobbelsteen
Pionnen
Papier + potlood

Spelregels

De leerkracht verdeelt jullie in 4 groepjes. Elk groepje krijgt een pion en zet deze op het start-vakje. Elk groepje gooit één keer, het groepje dat het hoogst gooit mag beginnen.
Je gooit met de dobbelsteen en zet het juiste aantal vakjes vooruit. Wanneer je op een vakje komt neemt de leerkracht een kaartje dat bij dit vakje past en leest de vraag/opdracht voor. Je voert de opdracht dan in je groepje uit. Wanneer je de opdracht juist uitvoert krijg je een fiche dat bij dit soort vraag/opdracht hoort. Per soort vraag kan je maar 1 fiche verdienen, wanneer je dus nog een keertje op hetzelfde soort vakje komt moet je de opdracht uitvoeren maar krijg je geen fiche meer. Het groepje dat aan het einde van het spel de meeste fiches verzameld heeft is de winnaar.

Het spelbord bevat 5 verschillende icoontjes met elk een eigen betekenis. De betekenis van de icoontjes vind je hieronder.

Leerplandoelen:

Muzikale opvoeding:

1.3. Een tekst of een lied uitvoeren met aandacht voor een correct stemgebruik en en goede stemexpressie.

12.1. Zich door middel van klank en muziek durven uiten.

12.3. Zich verbonden voelen met anderen tijdens een groepsgerichte omgang met Klank en muziek.

14.2. Openstaan voor de muzikale uitdrukking van anderen.

Wereldoriëntatie:

0.1. Kinderen willen meer te weten komen over de wereld in al z'n dimensies, hier en elders, vroeger en nu.

0.5. Kinderen werken samen, ze leven afspraken binnen de groep na en spreken regels en een taakverdeling af bij een opdracht.

4.9. Kinderen kunnen leiding volgen of meewerken.

8.13. Kinderen zijn nieuwsgierig naar de historische ontwikkeling van mensen, voorwerpen en actuele toestanden, overblijfselen van vroeger opsporen in hun omgeving.

8.14. Kinderen beseffen dat er naast een heden, ook een verleden en een toekomst zijn, weten waarom een aantal gebouwen en plaatsen waaronder kastelen en hoeven historische waarde kunnen hebben en verwondering en waardering tonen voor historische objecten.

Wisselactiviteit: Ringero, Rangero

Ringero, rangero, gij moet zenden,
gij moet de ring naar Amerika verzenden.
Hij is niet hier, hij is niet daar.
Hij is in Amerika, maar 'k weet niet waar.

Nu moet gij zeggen wie die mooie ring van mij gestolen en wie de dief ervan is geweest.

Spel:

Maak met z'n allen een kring. Houd de handen tegen elkaar gedrukt voor je uit, alsof er iets in je handen zit dat niemand mag zien. Duidt één kind aan dat in de kring gaat staan. Hij/zij houdt zijn handen net zoals de anderen, maar heeft er een ring tussen zitten. Begin met allemaal te zingen. Het kind dat in de kring staat gaat ondertussen van het ene naar het andere kind en strijkt met zijn handen tussen de handen van de anderen. Laat de ring ongemerkt in de handen van een ander kind vallen. Wanneer het lied uitgezongen is, spreekt het kind in de kring de laatste zin uit. Bij elke lettergreep tikt die, met zijn nog steeds samengevouwen handen, de handen van de anderen aan. Tik in de volgorde zoals er tijdens het lied werd rondgegaan. Wie je als laatste aantikt, probeert te raden wie de ring heeft. Raadt die het juist, dan neemt die jouw plaats over. Raadt die het fout, dan mag het kind dat de ring heeft tijdens het volgende spelletje in de kring.

Hoek 3: Kinderliedjes waarbij een spel hoort

Materiaal
Bal

Antoinette, wie heeft de bal

Antoinette, wie heeft de bal?
Draai je om, dan weet je't al.

Spel:

Iemand staat vooraan met zijn rug naar de anderen. De anderen staan op een paar meter achter de voorste. Ze staan op een rij, naast elkaar, met hun gezicht naar de rug van het kind vooraan.

Het kind dat vooraan staat, heeft een bal vast. Hij/zij gooit deze, zonder te kijken, over zijn hoofd naar achteren. Iemand van op de rij, vangt de bal en vertopt hem achter zijn rug. Ook de anderen houden hun handen op de rug, net alsof ze een bal vasthebben. Iedereen van de rij zingt nu het lied. Op het einde draait de voorste zich om. Hij/zij moet nu raden wie de bal achter zijn rug heeft. Raadt hij/zij het juist, dan mag hij/zij nog een keer. Raadt hij/zij het fout, dan mag het kind dat de bal achter de rug heeft vooraan gaan staan.

Variatie:

Vingerke tik, wie heeft het gedaan?
Kijk eens om, dan weet je't al.

Witte zwanen

Witte zwanen, groene zwanen,
wie gaat er mee naar Engeland varen?
Engeland is gesloten, de sleutel is gebroken.
Is er dan gene smid in 't land
die de sleutel maken kan?
Ga door ieieie-ja!

Spel:

Twee kinderen staan over elkaar. Ze geven elkaar de handen en houden deze omhoog, zodat er een poortje ontstaat. Allebei kiezen ze een voorwerp in hun hoofd. Bijvoorbeeld het eerste kind kiest knikkers, het tweede kind kiest een voetbal. De voorwerpen worden aan iedereen die mee doet verteld. Pas op: Er wordt niet verteld welk voorwerp bij welk kind hoort.

De anderen zetten zich achter elkaar aan één kant van het poortje. Maak een lange rij. Samen zingen jullie het lied. Ook diegenen die een poortje vormen, zingen mee. De kinderen van de rij lopen één voor één onder het poortje door. Bij 'ja' (regel 6) wordt de poort neergehaald en wordt tussen de armen één kind gevangen. Dit kind kiest één van de twee voorwerpen en fluistert dit tegen een kind dat al gevangen werd. Hij/zij zal dan zeggen achter welk kind van het poortje hij of zij moet gaan staan. Als iedereen van de rij gevangen is, staan er twee rijen over elkaar. Het spel is nu bijna gedaan. Geef je voor -en achterbuur een hand. Houd goed vast. De rijen proberen elkaar voorbij het midden te trekken. De rij die de andere over het midden kan trekken, is gewonnen.

Kempense variatie op de tekst

Groene zwanen, witte zwanen,
wie gaat er mee naar Engeland varen?
Engeland is gesloten, de sleutel is gebroken.
Is er dan gene smid in 't land
die de sleutel maken kan?
Laat door gaan, laat door gaan.
Al wie laatst is moet blijven staan.

Witte zwanen, groene zwanen,
wie gaat er mee naar Engeland varen?
Engeland is gesloten, de sleutel is gebroken.
Is er dan gene smid in 't land
die de sleutel maken kan?
Antonio, Antonio, Antonio.

Leerplandoelen

Nederlands – taalbeschouwing:

Ad. 10: een kind beseft dat taal een belangrijke rol speelt in de cultuur van een gemeenschap.
Ad. 20: een kind staat open voor en verwondert zich over taal en taalgebruik.
Tb. 1: Nadenken over 'Wie is de zender?'
Tb. 2: Nadenken over 'Wat is de boodschap?'
Tb. 5: Nadenken over 'Wat is de bedoeling van de communicatie?'
Tb. 8.3: Algemeen Nederlands, standaardtaal, dialecten, regionale taalvariëteiten
Tb. 8.8.8: expressieve aspecten van taal: ritme, zinsmelodie, …
Tb. 8.9.2: lettergrepen
Tb. 8.11.3: betekenissen afleiden en omschrijven

Bewegingsopvoeding:

MC 6.11: De leerlingen spelen een voorwerp weg om dat zo precies mogelijk in of tegen een doel te krijgen, gericht te werpen of te mikken. (Spel Antoinette)
MC 6.13: De leerlingen vangen of amortiseren een voorwerp dat gericht aangespeeld wordt door een medespeler of tegenspeler en dit zonder of met (slag)materiaal. (Spel Antoinette)
MC 6.33: De leerlingen voeren bewegingsvormen uit op een opgelegd ritme. (Ringero, Rangero, …)
MC 6.35: De leerlingen onthouden een danscombinatie (een aantal bewegingspatronen na elkaar) en voeren die zelfstandig, zonder aanwijzingen uit. (Witte zwanen, zwarte zwanen)
MC 6.46: De leerlingen verplaatsen materiaal of medeleerlingen op een veilige manier via trekken en duwen. (Witte zwanen, zwarte zwanen)
ZC 1.1: De leerlingen tonen een intrinsieke belangstelling om speels diverse nieuwe bewegingssituaties te verkennen.
SF 2.4: De leerlingen zijn bereid tot samenwerken met alle leerlingen.
SF 2.5: De leerlingen nemen deel aan bewegingsactiviteiten in een geest van fair play.

GVL 5.1: De leerlingen beleven voldoening aan bewegen in openlucht.

Muzikale opvoeding:

12.3: Zich verbonden voelen met anderen tijdens een groepsgerichte omgang met klank en muziek.

Wereldoriëntatie:

0.1: Kinderen willen meer te weten komen over de wereld in al z'n dimensies, hier en elders, vroeger en nu.
0.2: Kinderen uiten hun verwondering over het (on)(be)grijpbare, het goede, het mooie, het mysterieuze, het verrassende, … in de wereld.
0.3: Kinderen beleven en ervaren een intense verbondenheid met de wereld.
0.5: Kinderen werken samen.
2.6: Kinderen worden zich bewust van hun eigen levensverhaal en van de samenhang ervan met andere levensverhalen.
3.1: Kinderen zijn gevoelig voor en genieten van de muzische expressie in hun omgeving.
4.9: Kinderen kunnen leiding volgen of meewerken.
4.10: Kinderen kunnen leiding geven.
5.6: Kinderen zien in dat samenleven het naleven van allerhande omgangsvormen, leefregels en afspraken veronderstelt en kunnen zich daaraan houden.
8.14: Kinderen beseffen dat er naast een heden, ook een verleden en een toekomst zijn.
8.15: Kinderen zien in dat er verbanden zijn tussen een historisch verschijnsel en tijdsomstandigheden.
8.16: Kinderen beseffen dat kennis nemen van het verleden altijd gebeurt vanuit bronnen die vaak onvolledig of beperkt zijn.

Wisselactiviteit: Ozewissewo

Ozewissewo

Ozewissewo
zewissewalla kristalla
kristo zewissewo
ze wisse wiswis bombom

Spel:

Canon (zingen)

Kempense variatie:

Ozewissewo
zewissewalla kristalla
kristo zewissewo
ze wisse wiswis wiswis

Hoek 4: Twee emmertjes

Achtergrond: Flesjes stemmen

Voor deze activiteit heb je glazen flesjes nodig van 20cl van Minute Maid of Fanta. Zorg ervoor dat de flesjes goed uitgewassen en leeg zijn vooraleer je het stemmen begint. Hieronder vind je een lijst met de noot en het aantal milliliter water dat je in het flesje moet doen. De kinderen proberen op de flesjes te blazen!

Lage do: 37 ml
Re: 70 ml
Mi: 98 ml
Fa: 110 ml
Sol : 128 ml
La : 145 ml
Si : 159 ml
Hoge do : 166 ml

Materiaal
Kleurenpartituur
6 gestemde flesjes
Tekst van het liedje op verschillende kaartjes

Inleiding:

De kinderen krijgen bij het binnenkomen elk een strookje met een stukje tekst van het liedje.
De kinderen leggen dan de strookjes samen en krijgen dan de tekst van het lied.

Kennen de leerlingen het lied? Kunnen ze het misschien al zingen?

Kern:

Fase 1: experimenteren met de flesjes

De kinderen krijgen elk een flesje. (**LET OP**: 6 flesjes) Op de flesjes staan kleuren geplakt. Elke kleur is één keer aanwezig. Kinderen mogen proberen te blazen op hun flesje.
Wat merk je? Hoe zou dat komen?

Fase 2: Kleurenpartituur

De kinderen bekijken de kleuren partituur.
Waarvoor staan de kleuren? Wat betekent de breedte van zo'n blokje?

Fase 3: oefenen

De kinderen gaan onder leiding van de begeleider deeltjes van het liedje spelen.
Begeleider wijst de blokjes aan. Kinderen blazen op hun flesje.

Afsluiting:

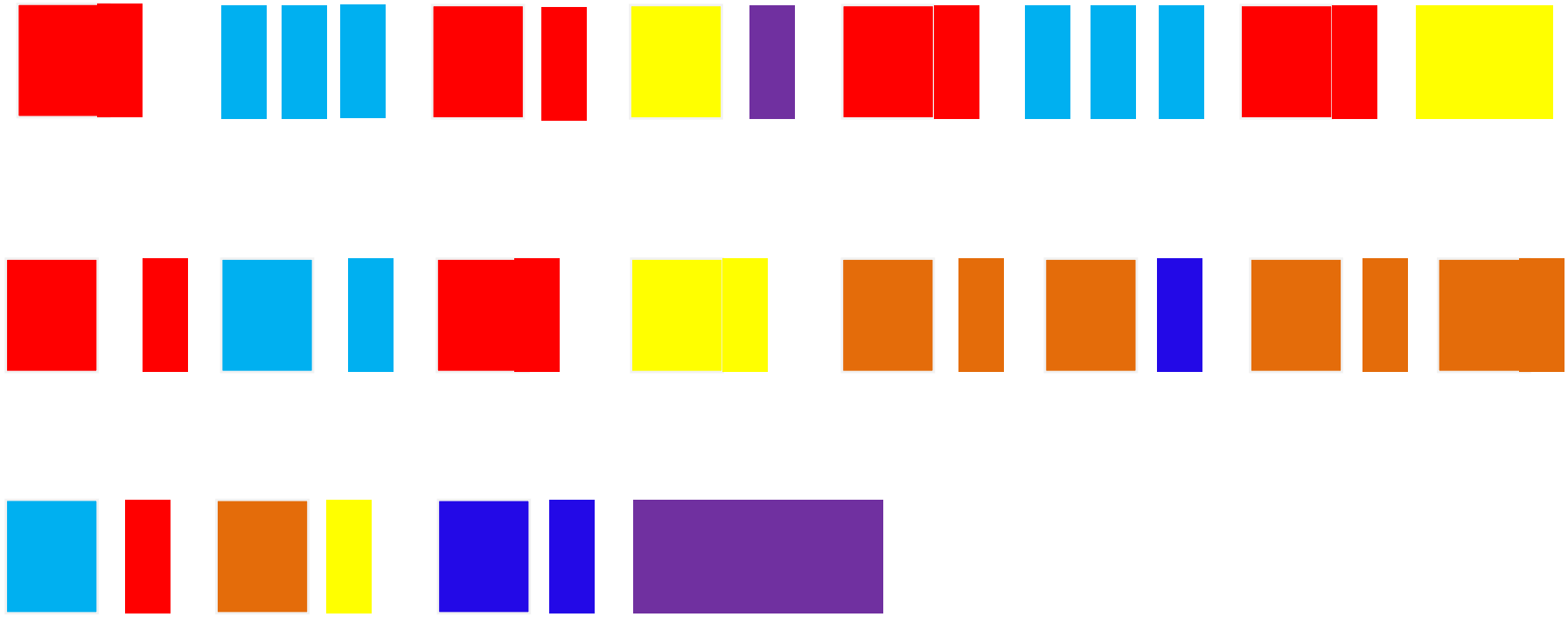
Kinderen spelen zelfstandig het liedje, eventueel met begeleiding van begeleider.

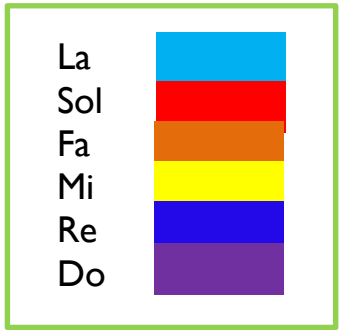
Leerplandoelen:

MO.

2.1: De klankmogelijkheden van voorwerpen en instrumenten onderzoeken
2.2 : Een eenvoudig ritme of een eenvoudige melodie instrumentaal uitvoeren
3.1: Beelden, klanksymbolen en grafische notatie vocaal of instrumentaal verklanken

Kleurenpartituur

Eindactiviteit: Mensjespiano: Kortjakje

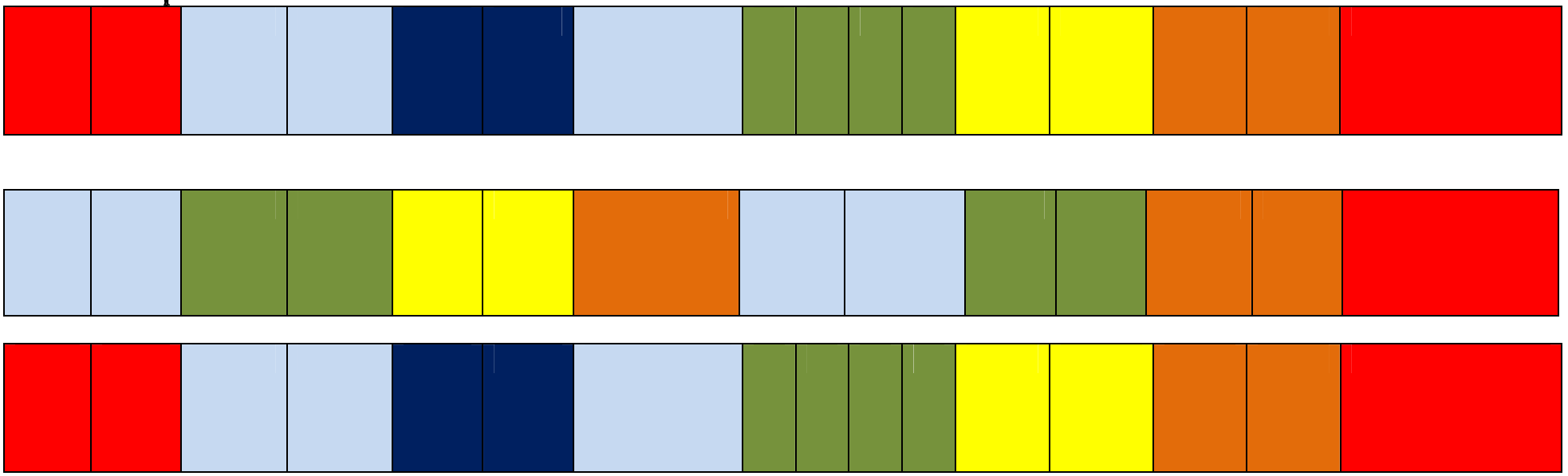
Materiaal
Posters of Notebook- bestand met de tekst van 'Kortjakje' en met de kleurenpartituur.
Bellen (deze gaan van DO tot DO)
Hoofdbanden in 6 kleuren
12 blinddoeken

Stappenplan

1) De leerlingen zingen allemaal samen de gekende versie van 'Kortjakje'.
2) De nieuwe strofen worden geprojecteerd of worden op posters getoond. De kinderen zingen deze strofen mee.
3) Het liedje wordt geklapt en gezongen.
4) De begeleider 'maakt' de mensjespiano. 12 kinderen spelen de piano, 1 kind speelt op de piano en de anderen klappen en zingen het lied. De begeleider legt het principe uit.
(6 kinderen hebben een belletje vast, zij worden geblinddoekt. Ze krijgen een co-partner hij wordt ook geblinddoekt en houdt de hand vast van zijn piano-partner. De piano-speler kijkt naar de kleurpartituur en probeert het liedje te spelen, door de leerling aan te duiden die dezelfde hoofdband aanheeft als op de kleurpartituur staat.)
5) De leerling die op de piano speelt mag even de verschillende tonen uitproberen.
6) De pianospeler mag de melodie van Kortjakje proberen te spelen. Dit mag met hulp van het koor.
7) 6 van de 12 pianoleden (deze die geen bel vasthebben) krijgen een hoofdband in een bepaalde kleur. Deze kleur stemt overeen met de kleur van de bel. Nadien wordt er een kleurenpartituur getoond waardoor de speler 'Kortjakje' kan spelen op de mensjespiano. De pianoleden kunnen geblinddoekt worden wanneer ze vals spelen (= naar kleurenpartituur kijken).
8) Het koor zingt het lied terwijl het lied op de piano wordt gespeeld.

Hierna kan er eventueel ook nog geluisterd worden naar de liedjes die werden opgenomen in een hoek.

Kleurenpartituur

8

Kortjakje

Altijd is Kortjakje ziek, midden in de week maar ‘s zondags niet.
In de week wil zij niet wassen, s’ zondags strikt ze herendassen.
Altijd is Kortjakje ziek, midden in de week maar ‘s zondags niet.

Altijd is Kortjakje ziek, midden in de week maar ‘s zondags niet.
s’ Zondags dan gaat zij ter kerken, in de week kan zij niet werken.
Altijd is Kortjakje ziek, midden in de week maar ‘s zondags niet.

Altijd is Kortjakje ziek, midden in de week maar ‘s zondags niet.
s’ Zondags als haar vrijer komt, is Kortjakje goed gezond.
Altijd is Kortjakje ziek, midden in de week maar ‘s zondags niet.

Bij dit lied hoort een verhaal!

Kortjakje is toch een ziek meisje dat elke zondag braaf naar de kerk gaat? Dat doet de tekst vermoeden, maar volgens een liedblaadje leeft Kortjakje rond 1700 in Amsterdam en is zij een dronkenlap. Haar naam zou zelfs afkomstig zijn van 'cognacje'. Oude regels van het lied gaan als volgt: 'Kortjakje zeer hups en fijn. Is de meeste tijd beschonken. Kortjakje mag geen Brandewijn. Maer het moet Jenever zijn.'

Het verhaal van Kortjakje raakt bij ons bekend via straatzangers en liedjeskoopmannen. Zij verkopen liedjes en verspreiden nieuws op losse velletjes of 'vliegende blaadjes'. Op die manier ontstaan lokale varianten. Kortjakje is zelfs tot in Zuid-Afrika berucht. Daar is het een 'Luiaardsrympie'. De liedjeskoopmannen gebruiken gekende melodieën voor de verspreiding van nieuwtjes. Zo zou het deuntje van Kortjakje een compositie van Mozart zijn. Dit klopt niet. Wel schreef Mozart een compositie op deze oude volksmelodie. Dit wijsje raakt over heel Europa verspreid. De melodie wordt in Engeland een totaal ander liedje. 'Twinkle twinkle little star' en de 'Alphabet song' zijn vandaag ook bij ons erg gekend.

Kempense variatie

Luie Piet is altijd ziek.
Uitgenomen ’s zondags niet.
’s Zondags gaat hij pintjes drinken.
En ’s werdags ligt hij in zijn bed te stinken.
Luie Piet is altijd ziek.
Uitgenomen ’s zondags niet.
(1930)

Leerplandoelen

Muzikale opvoeding

1: Musiceren en experimenteren met de stem, met aandacht voor een goed stemgebruik en expressiviteit.
1.3: De leerlingen kunnen een tekst of een lied uitvoeren met aandacht voor een correct stemgebruik en een goede stemexpressie.
1.4: De leerlingen kunnen een gevarieerd repertoire van kindgerichte liederen zuiver en expressief zingen en gebruiken als impuls voor diverse expressiewijzen en spelvormen.

2: Musiceren met voorwerpen en instrumenten, met aandacht voor klankproductie en speeltechniek.
2.1: De leerlingen kunnen de klankmogelijkheden van voorwerpen en instrumenten onderzoeken.
2.2: De leerlingen kunnen een eenvoudig ritme of eenvoudige melodie instrumentaal uitvoeren.

3: Visuele voorstellingen van klank en muziek met de stem, voorwerpen of instrumenten verklanken.
3.1: De leerlingen kunnen beelden, klanksymbolen en grafische notatie vocaal of instrumentaal verklanken.
3.3: De leerlingen kunnen een eenvoudige partituur vocaal of instrumentaal verklanken.

12: Genoegen beleven aan de omgang met klank en muziek.
12.3: De leerlingen voelen zich verbonden met anderen tijdens een groepsgerichte omgang met klank en muziek.

13: Eenvoudige regels en afspraken naleven bij de productie of reproductie van muziek.
13.1: De leerlingen zijn bereid om voldoende nauwkeurigheid aan de dag te leggen bij de omgang met klank en muziek.
13.2: De leerlingen nemen actief deel aan het groepsmusiceren en kunnen zich aanpassen aan de eisen van het samenspel.

Evaluatie voor de leerlingen

Ik heb van deze voormiddag genoten	
Ik ken na deze voormiddag 2 Kempische kinderliedjes	
Ik ben actief bezig geweest.	
Ik vond de begeleiders enthousiast	
Ik volgde de spelregels	

Colofon

Dit project werd uitgewerkt in opdracht van:

KEMPEN ZINGT!

THOMAS MORE
Lerarenopleiding campus Vorselaar

Een initiatief van erfgoedcellen Kempens Karakter, k.ERF en Noorderkempen, samen met Rurant (Pure Kempen) en Vormingplus Kempen.

Dit project wordt ondersteund door LEADER-gebieden MarkAante Kempen en Midden-Kempen Beweegt!

Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland.

Idee & concept:
Dana Vanrolleghem
Joachim Verhaegen
Sofie Geurts
Bieke Gysels
Véronique Palinckx
Stef Van Gorp

Grafisch ontwerp:
Stef Van Gorp

